

Bachelor

Sociaal-Juridische Dienstverlening

16 september 2025

Ontwikkelsprek

Aanwezig: Martin Blaakman (lid visitatiepanel), Dylan Vianen (voorzitter visitatiepanel), Sylvia Mieras (opleidingsmanager SJD), Anja Matheus (teamleider en docent SJD), Viola Kuik (teamleider en docent SJD), Peter Mul (coördinator visitaties)

Ontwikkelvraag SJD

Hoe kunnen we 'Professionele Vorming' versterken en zichtbaar maken als doorlopende leerlijn, waarbij studenten in alle studie jaren effectief leren reflecteren, feedback geven en ontvangen, en zo groeien tot zelfsturende en waardenbewuste professionals?

Dan combineren we namelijk twee belangrijke aandachtsgebieden uit het visitatierapport:

1. Aanscherping en explicitering van de competentie 'Professionele Ontwikkeling'

- Het panel vindt dat deze competentie helderder gedefinieerd moet worden.
- Er is behoefte aan meer samenhang, een passende afstudeervorm en verbinding met de nieuwe landelijke competentie waardenbewust handelen.
- Ook bij toetsing en beoordeling mag scherper zichtbaar zijn wat precies wordt gemeten.

2. Bevorderen van de feedbackcultuur onder studenten (met name in jaar 1 en 2)

- Hoewel docenten goed feedback geven, zijn studenten in de eerste jaren nog niet altijd 'feedbackvaardig'.
- Studenten moeten actiever en systematischer leren reflecteren en feedback geven, aan elkaar en aan de opleiding.
- Ook het geven van feedback op ontvangen feedback vanuit de opleiding verdient meer structuur.

De ontwikkelvraag van SJD speelt in een context waarin het landelijk opleidingsprofiel zich ontwikkelt van competenties naar leeruitkomsten. Sylvia licht toe dat het nieuwe

curriculum van SJD drie leeruitkomsten op eindniveau kent, gericht op de cliënt, de organisatie en de maatschappij en de professionele sjd'er.

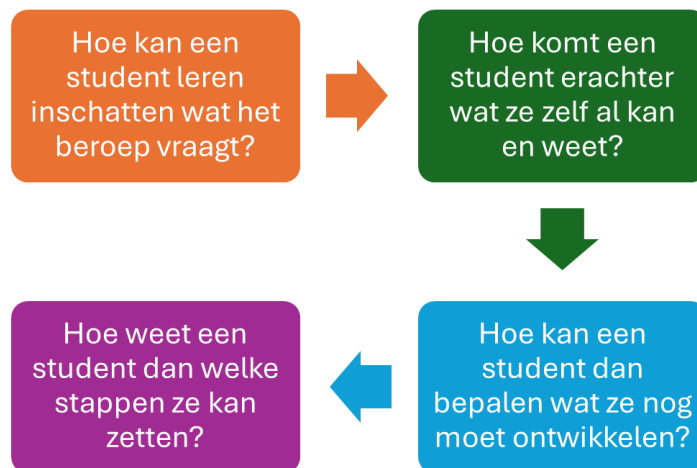
De laatste leeruitkomst, **De professionele sociaaljuridisch dienstverlener**, richt zich op de professionele ontwikkeling en vorming van de student:

De sjd'er reflecteert voortdurend op eigen handelen in relatie tot de professionele standaarden. De student gebruikt feedback voor persoonlijke en professionele groei, en voor het verbeteren van teamprestaties. De student is in staat zelfsturing te geven aan de eigen professionele ontwikkeling door leerpunten toe te passen in de praktijk. De student toont integriteit en respect in alle aspecten van het werk, analyseert ethische dilemma's, gaat hier op gepaste wijze mee om en draagt zo bij aan een cultuur van ethisch en waardenbewust handelen binnen de professionele context.

Het omgaan met feedback (geven en ontvangen) is een belangrijk middel bij professionele vorming. Het geven en ontvangen van feedback is geen doel op zich, maar een belangrijk middel om (van en met elkaar) te leren.

1.1 De paradox

Daar is sprake van een paradox: de opleiding SJD wil de studenten laten leren in het onderwijs. Studenten doen in het onderwijs kennis op, werken aan en/of verbeteren vaardigheden en gedrag en ontwikkelen zo competenties waarmee zij later hun werk kunnen doen. Ook als het werk in de toekomst verandert.

Maar studenten hebben ook kennis en vaardigheden nodig om in te schatten wat het beroep vraagt, wat zij zelf kunnen en weten, wat ze nog moeten ontwikkelen en leren en vooral *hoe* ze dat moeten doen. Om zich te kunnen ontwikkelen op professioneel vlak, moeten ze dus eerst daarvoor de vaardigheden ontwikkelen. In het visitatierapport wordt geadviseerd om de competentie 'professionele ontwikkeling' aan te scherpen. Anja licht toe dat de competentie is geformuleerd op basis van input uit de beroepspraktijk. Deze was eerst geformuleerd als aparte competentie, maar is nu 'vervlochten' met andere competenties.

Het panel vraagt hoe je consistent kan blijven in het curriculum als deze competentie vervlochten is met andere competenties. Anja verduidelijkt dat het gaat om het 'doen' en het laten zien/aantonen dat je als student deze competentie beheerst. Martin geeft aan dat de opleiding kennis en vaardigheden aanreikt. Professionele vorming is hoe je daar komt en hoe je daar beter in wordt. Daarbij leer je ook hoe je jezelf in de beroepspraktijk blijft ontwikkelen en daarmee een continue lerende houding aanneemt.

Dylan stelt de vraag wanneer de opleiding het niveau van de professionele vorming voldoende vindt om de arbeidsmarkt op te gaan. Hoe borg je dat de student deze competentie op het juiste niveau beheerst? Er staan een aantal werkwoorden in de leeruitkomst (zoals feedback geven/ontvangen, reflecteren, zelfsturing geven, waardenbewust handelen) die je daarvoor kunt gebruiken.

Het panel adviseert om als team in gesprek te gaan om te komen tot een gezamenlijk en breed gedragen beeld over wat de opleiding bedoelt met die verschillende werkwoorden (zie hierboven) zoals: 'toont voortdurend aan'. De ontwikkeling waarbij de opleiding gebruik maakt van programmatisch toetsen, en ook veel gebruik wordt gemaakt van feedback, is daarbij helpend en sluit hierbij goed aan.

Het panel geeft aan dat de visie van de opleiding 'goed op papier staat', maar dat de kernvraag is hoe je samen met het team bepaalt wat dit betekent voor de praktijk als de student de beroepspraktijk in gaat. Het is dan ook verstandig om input vanuit de praktijk op te halen door te vragen wat een voorbeeldige werknemer doet/laat zien als het gaat om dit soort kernbegrippen zodat we een beeld kunnen vormen van wat een beginnend sjd'er moet kennen, kunnen, doen en laten zien.

Daarmee is de ontwikkelvraag van de opleiding SJD een *onderwijsontwerpvraag* en geen vraag met betrekking tot het aanscherpen van de visie van de opleiding. Hoe geef je bijvoorbeeld het leren geven van feedback vorm in het curriculum; wat verstaan we er precies onder? Omdat dit een doorlopend proces is moet je niet alleen met het huidige team in gesprek, maar ook nieuwe teamleden zullen steeds meegenomen moeten worden in dit proces. Dat is overigens niet anders dan met andere onderwijsmodellen die de opleiding gebruikt.

Martin vraagt in hoeverre de professionele vorming is verbonden met waardenbewust handelen? Professionele vorming kent twee kanten: de 'ontwikkelingsvaardigheden'

en het 'waardenbewust handelen'. Is het een bewuste keuze van de opleiding om deze onder één paraplu te vangen? Martin adviseert om te onderzoeken of dit voldoende en duidelijk genoeg is uitgesproken met het team. Het gaat hierbij om de morele kant van de ontwikkeling van de student.

Professionele vorming kan opgesplitst worden in een aantal vaardigheden zoals feedback, reflectie, adviseren etc. In het curriculum kan bijvoorbeeld adviseren gecombineerd worden met waardenbewust handelen. Dit zou al heel vroeg in curriculum kunnen omdat studenten hun persoonlijke waarden al meebrengen. Dat kan een goede start zijn voor dit proces.

Dylan geeft als advies om de koppeling tussen bijvoorbeeld feedback en waardenbewust handelen scherper te krijgen: begin niet vanuit een theoretische abstractie, maar begin waar dit al concreet gebeurt in het curriculum. Kijk goed vanuit die gemeenschappelijk activiteiten: wat doen we al, wat nog niet, wat kan nog beter.

Martin geeft aan dat alle SJD-opleidingen worstelen met deze materie en heeft niet direct het ultieme voorbeeld van een andere opleiding.

Een andere advies om de feedbackcultuur onder de studenten te verbeteren is om eerst de feedbackcultuur van de docenten in kaart te brengen en te professionaliseren. Bijvoorbeeld door een 'feedback expertiseteam' op te richten. Het werken met programmatisch toetsen helpt daarbij en kan het proces versnellen.

Om de feedbackcultuur te bevorderen wil Sylvia organiseren dat docenten lessen van elkaar gaan bezoeken. Ook de OC kan hierbij ingeschakeld worden. Naast feedback geven moet ook feedback vragen aan bod komen, en ook de opvolging: *'Wat is de volgende stap als je feedback hebt gekregen en wat doe je ermee?'*

Bij het bespreken van het portfolio moet een goede balans worden gevonden tussen de student die aan het werk is en de feedback van de docent. Dit is een voortdurend onderwerp van gesprek mede gezien de werkdruk binnen het team.

Studenten zijn nog niet bevraagd over dit onderwerp. Er wordt wel geëvalueerd met studentenpanels, maar niet specifiek over dit onderwerp. De docenten onderling doen dat wel. Het nieuwe curriculum nodigt de docenten en studenten daartoe ook meer uit.

Martin benadrukt feedback en reflectie niet te technisch te benaderen, want dan wordt het een verplicht nummer en werkt het niet. Zoals eerder aangegeven: het is een onderwijsontwerp vraagstuk waarbij het gaat om het op zinvolle wijze op te nemen in het curriculum. Waarbij niet vanuit de theorie, maar vanuit het ontwerp/didactisch proces moet worden gekeken. De theoretische borging komt dan later. Docenten zullen elkaar op die manier ook beter weten te vinden.

En een laatste tip van Martin: zoek de samenwerking met een lectoraat. Zoek ook steun van andere SJD-opleidingen en lectoraten van buiten de hogeschool. Leg vraagstukken neer bij een lectoraat en organiseer gastcolleges van lectoren.

En deze tip nemen we bij SJD graag ter harte.

